

Manuel de Larramendi

Zenon Uriguen, Pasiotarra

Jatorria:

Andoain errian, Garagorri baserrian, jaioa dogu 1690 an. Egia esateko Manuel de Garagorri, bere aitaren abizena izanik, bere amak Larramendi, bere abizena jarri nai... eta betirako izango da Manuel de Larramendi.

Bere izaera:

Mitxelena jaunak argi ta garbi diño “Euskal idazlanetan Larramendik emoten dautsola euskerari asiera barri eta eraginkorra eta batez be kultura maillan giro trebea eta jakituriz jantzia”. Larramendi jaunari jatorriz eta jasetik dator kio, barne-muiñetan josita, gaurko gizarte illun eta naastuan adorea eta kemena dakarren deadar bat entzun, eta eragitea. Bere barruan, su ta gar, bor-bor, kezka bizia sentitzen dau: Aspaldi onetan Euskal errian euskera bera ta bera doa. Zer egin? Bide barriak amets egin eta eragin nai ditu. Buru makur eta etsimendurik aurkitzen da gure erria euskera gaietan. Larramendiren izate-muiña euskera gaietan beti izango da baikorra. Ekin eta jarrai. Nortasun aberats eta jator baten jabea izango da, eta bere biotzean euskerak txoko zoragarria dauko.

Euskaldun guztiak euskeraren alde zintzo jokatzeari bai dau, bakotzak bere egitekoa aurrera ateratzeko arnasarik galdu barik naiz eta geroa illun eta baltz ikusi. Origaitik bere mezua da: “El imposible vencido” au da: “eziña, bein beinean egiña”. Auxe da bere ikurriña, bere aupada ta erronka euskaldun sinesgaitz diranentzat euskerari eta etorkizunari buruz. Larramendi- ren joera eta jomuga bere bizi osoan auxe izan da: “altius, citius, fortius” “gorago, ariñago, indarsuago” izan eta ekin.

Larramendiren jakin miña:

Manuel ez da geldi egoteko mutilla. Eta amazpi urtekin erabaki zintzo eta sendoa artzen dau bere etorkizunari buruz. Jesuiten artean sartzen da Bilbon eta profesia egin 1726

urtean. Bere burua eta bizi osoa jakituriz jantzi nai dau. Filosofia eta teologia ikasteak egingo ditu. Ikaskuntza onetan erakutsiko dau bere buruaren gaitasun aintzagarria. Salamanca ta Valladolid'en maixu ospetsua izango da, baita be sermolari ona ta fedez betea.

Idazlanak euskeraren alde:

“El imposible vencido”. Gramatica moduan idatzia. Gaurko euskal gaietan jakintsuak, ”ontzat eta aintzat artzen dabe idazlan ori” (Villasante) –Diccionario Trilingue del castellano, euskera y latín” Idaz-lan onetan Larramendik egokiro diardu euskeraren edertasuna zaintzen ta gorespina egiten. Zintzorro baieztutzen dau euskera Espaniako leen izkuntza dala. Gogoz adierazten dau euskeraren leentasuna ta baliotasuna. Euskeraren aurkariakin sarri izango ditu tirabirak. Eta eurek ixiltzeko ara emen bere argibidea: “lotsatuta nago gure artean idazlanak erderaz egiten dituen idazlariekin. Euskaldunak dira eta erderaz ari dira euskeraren kontra. Euskaldunak izanik bidezko ta onurgarria da euskeraz egitea gure historia”. Ikasgai egokia orduko eta gaurko euskal idazle askorentzat.

Eta azkenik Larramendik argi ta garbi esaten dau Europako izkuntzetan euskera dala leen izkuntza garbia, zolia eta bizia. Europako lurradeetan lenago latin egiten zan. Baña latinek aspaldi kuku egin dau gure lurraldetan eta mundu zabalean. Euskerak, barriz, egunetik egunera indar barria eta iraunkorra artzen dau. Manuel Larramendi bere azkenengo urteetan Loiolan bizi izan zan eta emen il zan 1766 an, 76 urtekin.

